

DẠY HỌC PHÂN HÓA DỰA VÀO PHONG CÁCH HỌC TẬP CỦA SINH VIÊN TẠI KHOA TIẾNG ANH B

Trịnh Hoài Thu *

Tóm tắt: Khoa Tiếng Anh B của Trường Đại học Kinh doanh và Công nghệ Hà Nội (HUBT) hiện đang giảng dạy tiếng Anh như là một môn học bắt buộc cho toàn bộ sinh viên các chuyên ngành khác nhau. Giáo trình được sử dụng là “Speakout pre-intermediate”. Sinh viên chưa được phân loại đầu vào ở bộ môn tiếng Anh nên có phong cách học tập và tiếp thu đối với môn tiếng Anh rất đa dạng. Bài viết trình bày một số vấn đề về dạy học phân hóa ở môn tiếng Anh dựa vào phong cách học tập và một số biện pháp sư phạm nhằm tổ chức dạy học phân hóa trong môn tiếng Anh tại Khoa Tiếng Anh B, HUBT.

Từ khóa: Dạy học phân hóa (DHPH), phong cách học tập, môn tiếng Anh, HUBT, Khoa Tiếng Anh B

Abstract: Faculty of English B at Hanoi University of Business and Technology is currently teaching English as a compulsory subject for all students of different majors. The curriculum is used: “Pre-intermediate Speakout”. Students who have not been classified before enrolling the English subject, have various learning styles for the English subject. The article presents some problems of differentiated teaching in English subject based on learning styles, and some pedagogical solutions to organize differentiated teaching of English subject in Faculty of English B, HUBT.

Keywords: Differentiated teaching (DI), learning style, English subject, HUBT, Faculty of English B.

1. Đặt vấn đề

Hiện nay, các trường đại học đã và đang áp dụng nhiều chiến lược và kỹ thuật dạy học như: tích hợp (integrate), học tập kết hợp (blended hay hybrid), dự án (project-base) và rất nhiều hình thức theo triết lý kiến tạo khác như thảo luận nhóm, thực hành trải nghiệm, video... Nhưng theo các nhà nghiên cứu mặt hạn chế của tất cả các phương pháp trên đó là mới chỉ áp dụng chung chung chứ chưa được phân hóa rõ ràng. Xu thế của thời đại mới là dạy học phải đáp ứng đúng nhu cầu, mục tiêu và khả năng của người

học. Sự ra đời của dạy học phân hóa đã đáp ứng đúng điều này và mở ra những tiềm năng mới cho giới học thuật. Dạy học phân hóa đã được sử dụng tích cực trong gần hai mươi năm, sơ khai được gọi là “khả năng dạy học hỗn hợp” (Westwood, 2016). Dạy học phân hóa càng ngày càng được chú ý nhiều hơn và kỳ vọng nâng cao kết quả học tập thông qua việc học tập có ý thức (Yavuz, 2020). Theo Ann Carol Tomlinson (2004) bất cứ khi nào giáo viên tiếp cận với một cá nhân hay lớp học mà thay đổi cách giảng dạy của mình để tạo ra hiệu quả học tập

* Trường ĐH KD&CN Hà Nội

tốt nhất thì là giáo viên đó đang ứng dụng dạy học phân hóa. Như vậy, chúng ta có thể thấy dạy học phân hóa không hề xa lạ nhưng cũng rất nhiều tiềm năng để khám phá. Ở Việt Nam, dạy học phân hóa cũng không còn là khái niệm mới. Nghị quyết Hội nghị lần thứ 8 của Ban Chấp Hành Trung Ương khóa XI đã xác định dạy học phân hóa (DHPH) là một trong những vấn đề trọng tâm của xây dựng chương trình phổ thông giai đoạn sau 2018 và “Nghị quyết về đổi mới cơ bản và toàn diện giáo dục Đại Học Việt Nam giai đoạn 2006 – 2020” số 14/2005/NQ-CP của Chính Phủ đề ra nhiều mục tiêu đổi mới trong đó xác định dạy học phân hóa là một nhu cầu thời đại. Tuy nhiên, dạy học phân hóa vẫn rất ít được áp dụng ở bậc đại học vì lý do chủ yếu là giáo viên thấy vất vả và khi phải thay đổi (Lavania 2020). Dạy học phân hóa nếu có được áp dụng thì cũng mới chỉ thực hiện phân hóa theo kiểu phân chia sinh viên kém, trung bình, giỏi và thực hiện theo kinh nghiệm giảng dạy cá nhân, tập trung vào khâu giao bài tập, luyện tập chứ chưa bao quát cả tiến trình. Đặc biệt là người dạy hầu như không chú ý đến những nền tảng khác của sinh viên ví dụ như nhịp độ, phong cách, giới tính, nhóm văn hóa một cách khoa học và chi tiết.

2. Phong cách học tập của sinh viên HUBT trong bộ môn tiếng Anh

Các nghiên cứu về phong cách học tập đều chỉ ra rằng phong cách học tập là cách thức riêng biệt mà mỗi người học tự đúc kết và lựa chọn để hấp thụ kiến thức. Phong cách học tập liên quan rất nhiều đến sở thích và môi trường phát triển học tập của người học. Khi người học định hình nên phong cách học tập thì việc học có nhịp độ ổn định hơn, thái độ hợp tác tốt hơn và tự tin hơn trong việc làm chủ kiến thức.

Có rất nhiều mô hình phong cách học tập trên thế giới, song qua thực tiễn giảng dạy tại khoa tiếng Anh B, Trường Đại học Kinh doanh và Công nghệ Hà Nội thì tôi thấy sinh viên học bộ môn tiếng Anh tại khoa có phong cách học tập gần giống nhất với mô hình phong cách học tập VARK (VARK là viết tắt của “Visual” - học bằng hình ảnh, “Aural” - học bằng cách nghe, “Read/Write” - học bằng đọc và viết và “Kinesthetic” - học thông qua thực hành) của Fleming.

3. Dạy học phân hóa cho sinh viên HUBT học môn tiếng Anh tại Khoa Tiếng Anh B dựa vào phong cách học tập

Hãy cùng xem bảng 1 để nắm được dạy học phân hóa dựa vào phong cách học tập.

Bảng 1. So sánh giữa lớp học truyền thống và lớp học biệt hóa ở khoa Anh B

Lớp học truyền thống	Lớp học biệt hóa
Giảng viên dạy học theo lối truyền đạt. Kế hoạch giảng dạy do giảng viên lập và sinh viên làm đúng theo mẫu. Kết quả là sinh viên thường có xu hướng sao chép nhau, dẫn tới giảng viên không nắm được sự khác biệt giữa các sinh viên.	Đầu tiên, giảng viên sẽ tìm hiểu, đánh giá, phân nhóm khác biệt cho sinh viên. Đây là bước cơ bản nhất mà giảng viên cần thực hiện, sau đó mới là bước giảng viên lập kế hoạch giảng dạy

<p>Giảng viên thường thực hiện kiểm tra đánh giá vào cuối các học phần HA4, HA5, HA6.</p>	<p>Giảng viên kiểm tra, đánh giá liên tục để phát hiện những điều chưa đạt, sau đó điều chỉnh lại cho phù hợp với các nhóm sinh viên đã được phân chia ở mục trên.</p>
<p>Sinh viên được đánh giá là nổi bật thường là do họ trả lời câu hỏi tốt, đưa ra đáp án đúng đối với mỗi phần bài.</p>	<p>Giảng viên tập trung vào hàng loạt ưu thế của sinh viên, sự nổi trội ở mỗi sinh viên sẽ rất khác nhau, đó có thể là kinh nghiệm cá nhân, quan điểm của sinh viên hoặc đơn giản là sinh viên có giọng phát âm tốt, hiểu được ẩn ý bài đọc, tập trung chi tiết tốt hơn.</p>
<p>Giảng viên nghĩ rằng một số sinh viên thông minh và một số khác chậm chạp. Số sinh viên kém hơn này phải có trách nhiệm học đuổi theo mức trung bình của lớp.</p>	<p>Giảng viên tin tưởng rằng tất cả sinh viên đều có khả năng học tốt tiếng Anh từ đó giảng viên sẽ áp dụng kiến thức về giáo dục phân hóa khi lập kế hoạch giảng dạy.</p>
<p>Giảng viên chỉ có duy nhất một kiểu định nghĩa sinh viên học giỏi tiếng Anh (sinh viên làm đúng nhiều, dịch tốt, nghe tốt, nói hay).</p>	<p>Sinh viên học giỏi môn tiếng Anh được định nghĩa cả ở sự tiến bộ vượt lên mức ban đầu của chính sinh viên ấy và đạt được các tiêu chuẩn của Khoa Tiếng Anh B</p>
<p>Giảng viên không hề biết hoặc không hỏi về sở thích của sinh viên khi học tập tiếng Anh.</p>	<p>Giảng viên quan tâm đến sở thích, các lựa chọn nội dung của sinh viên khi học tiếng Anh liên quan tới các bài học trong lịch trình của Khoa Tiếng Anh B.</p>
<p>Giảng viên đưa cho sinh viên ít cách tiếp cận học tập tiếng Anh.</p>	<p>Giảng viên cung cấp đa dạng các phương pháp tiếp cận bài học cho sinh viên.</p>
<p>Giảng viên chỉ có hình thức giảng dạy tập thể, thỉnh thoảng giảng viên có cho sinh viên tham gia hoạt động nhóm, cặp ở trong phần nói tiếng Anh</p>	<p>Giảng viên sẽ có hình thức giảng dạy phù hợp với từng nhóm sinh viên.</p>
<p>Giảng viên chỉ giới hạn nội dung dạy học trong đúng lịch trình khoa cung cấp.</p>	<p>Giảng viên sẽ căn cứ vào lịch trình khoa đưa ra nhưng sẽ lên kế hoạch giảng dạy dựa trên những yếu tố đã khai thác từ sinh viên.</p>
<p>Giảng viên đặt mục tiêu cho sinh viên là cần phải hoàn thành đơn vị học phần HA4, 5, 6. Giảng viên không quan tâm tới ngữ cảnh, số liệu cũ, mới.</p>	<p>Giảng viên đặt mục tiêu cho sinh viên là sau mỗi học phần sẽ đạt được kỹ năng nghe, nói, đọc, viết áp dụng được ở ngữ cảnh nào, tùy biến sử dụng ra sao.</p>

Giảng viên sẽ dạy hết bài theo lịch trình, còn thừa thời gian thì sinh viên tự làm bài tập.	Giảng viên sẽ linh hoạt nội dung trong buổi học, giảng viên có thể áp dụng khối thời gian (công cụ trên google) để đặt sẵn thời gian cho các hoạt động.
Sinh viên học đúng nội dung buổi học theo lịch trình, chủ đề học đơn lẻ.	Sinh viên được học đa dạng như cho xem video gắn liên hệ với bài, cung cấp bảng từ vựng, câu chuyện, số liệu...
Giảng viên chỉ đưa ra câu trả lời đúng duy nhất là phải theo đáp án, cách giải thích đơn điệu	Giảng viên lắng nghe nhiều quan điểm của sinh viên, và tôn trọng quan điểm của sinh viên, khuyến khích góc nhìn mới.
Giảng viên quản lý lớp học nghiêm túc, giảng viên là người chỉ đạo.	Giảng viên tạo điều kiện để sinh viên phát triển cả độc lập và hợp tác với các bạn để hoàn thành nhiệm vụ.
Giảng viên sẽ đưa ra phán quyết cho mọi vấn đề trong lớp.	Sinh viên giúp bạn và giúp giáo viên giải quyết các vấn đề trong lớp.
Giảng viên chỉ có một kiểu đánh giá đó là giỏi, khá, trung bình, kém.	Giảng viên đánh giá sinh viên đa dạng theo nhiều tiêu chí khác nhau.

4. Quy trình thực hiện dạy học phân hóa dựa vào phong cách học tập trong môn tiếng Anh tại khoa Anh B – Trường Đại học Kinh doanh và Công nghệ Hà Nội

Hiện tại, khoa tiếng Anh B đang phụ trách ba đơn vị học phần đó là HA4, HA5, HA6. Cả ba đơn vị học phần này đều sử dụng chung một giáo trình đó là “Speakout pre-intermediate”. Với học phần HA4 sinh viên sẽ học từ bài 1 đến bài 4, đối với học phần HA5 sinh viên sẽ học từ bài 5 đến bài 8, và với học phần HA6 sinh viên sẽ học từ bài 9 đến bài 12. Theo *Hal Medrano, đại diện Nhà xuất bản Pearson* thì sinh viên khi học giáo trình Speakout sẽ cải thiện các kỹ năng nghe, nói, đọc, viết; Tự tin thuyết trình về các chủ đề do mình lựa chọn; Có thể tranh luận và bày tỏ quan điểm cá nhân về một vấn đề xã hội; Tóm tắt nội dung một bộ phim, một cuốn sách; Luyện tập phát

âm chuẩn giọng Anh, Mỹ; Nghe hiểu và hình thành tư duy phản xạ bằng tiếng Anh thay vì phiên dịch theo lối cũ là Việt - Anh - Việt; Chủ động xử lý tình huống trong giao tiếp tiếng Anh. Nhờ đó, các bạn sinh viên sẽ cảm thấy tự tin khi sử dụng tiếng Anh. Như vậy, chúng ta có thể thấy đây là một giáo trình hoàn toàn phù hợp cho giảng viên áp dụng dạy học phân hóa.

Giảng viên có thể vận dụng dạy học phân hóa dựa vào phong cách học tập của sinh viên theo quy trình sau:

- **Bước 1:** Giảng viên đánh giá, xác định, chẩn đoán phong cách học tập của sinh viên sau đó chia nhóm.

- **Bước 2:** Giảng viên nghiên cứu kỹ lịch trình của từng học phần rồi lên kế hoạch, nội dung, hình thức, phương pháp dạy học phù hợp với từng nhóm đã phân loại ở bước một.

- **Bước 3:** Giảng viên và sinh viên triển khai thực hiện.

- **Bước 4:** Giảng viên kiểm tra, đánh giá rồi điều chỉnh và hoàn thiện quy trình.

5. Về việc đáp ứng những yêu cầu của dạy học phân hóa dựa vào phong cách học tập của khoa tiếng Anh B

Khoa Tiếng Anh B có đầy đủ các yếu tố cần và đủ để áp dụng dạy học phân hóa vào trong giảng dạy cụ thể như sau:

- Số lượng sinh viên mỗi lớp hiện tại chỉ 20-30 sinh viên;

- Cơ sở vật chất và kĩ thuật dạy học đảm bảo;

- Giảng viên hiểu rất rõ đối tượng sinh viên học môn tiếng Anh tại Khoa Tiếng Anh B là sinh viên đến từ tất cả các chuyên ngành trong trường nên có phong cách học tập đa dạng;

- Giảng viên có năng lực thiết kế tài liệu, công cụ dạy học. Khoa có hệ thống sách hỗ trợ hỗ trợ giáo viên trong việc hệ thống câu hỏi, bài kiểm tra;

- Giảng viên đã được tập huấn giáo trình Speakout nhiều lần và thường xuyên cùng nhau điều chỉnh sách hỗ trợ nên kiến thức chuyên môn vững;

- Giảng viên quan tâm đến hiểu biết sẵn có của sinh viên, đồng thời cũng có thể điều chỉnh những lỗi sai mà sinh viên đã mắc phải từ trước khi học ở khoa Anh B;

- Giảng viên cũng hiểu rằng cần tránh sự lặp lại những phân ngữ pháp, từ vựng gây nhầm chán;

- Giảng viên sáng tạo trong lựa chọn cách dạy, hoạt động.

Như vậy, chúng ta có thể thấy rằng dạy học phân hóa không phải là điều gì quá khó khăn hay quá đòi hỏi đầu tư vật chất hay công sức. Giảng viên của khoa

hoàn toàn phù hợp và có thể làm rất tốt dạy học phân hóa cho sinh viên. Tuy nhiên, giảng viên cũng cần phải quan tâm nhiều hơn tới sinh viên để phát hiện được phong cách học tập của sinh viên, từ đó tổ chức thành công dạy học phân hóa. Giảng viên cần mở rộng tâm lòng, tạo mối quan hệ dân chủ giữa thầy và trò để xóa tan sự e ngại, sợ hãi của sinh viên. Giảng viên cần động viên để sinh viên phát huy năng lực và sự tự tin.

6. Một số biện pháp dạy học phân hóa dựa vào phong cách học tập trong môn tiếng Anh tại Khoa Tiếng Anh B

Với các bước dạy học phân hóa như đã trình bày ở trên, giáo viên cần thực hiện một số nghiệp vụ sư phạm như sau:

- Khuyến khích sinh viên tự đánh giá, nhận định về phong cách học tập của mình;

- Sử dụng kết hợp các hình thức đánh giá, kiểm tra với quan sát thực tế các nhóm đã phân loại. Giảng viên có thể dùng công cụ nhật ký của google để lưu kết quả quan sát, trong đó lưu ý thêm những trường hợp đặc biệt để tiến hành phân hóa phù hợp;

- Linh hoạt tổ chức các hoạt động nhóm khi dạy học phân hóa;

- Dân chủ nhưng vẫn phải nghiêm túc để đảm bảo sinh viên không bị đi xa khỏi chủ đề đang học;

- Tốt nhất là giảng viên nên khuyến khích nhóm sinh viên trình bày lại nội dung sinh viên đã hiểu theo ngôn ngữ của sinh viên từ đó lấy làm cơ sở để đánh giá và điều chỉnh nội dung buổi tiếp theo.

7. Kết luận

Phong cách học tập là thứ đã tồn

tại từ trước ở mỗi sinh viên cho tới khi tiếp tục học lên đại học. Việc giảng viên áp dụng dạy học phân hóa chính là điều kiện cho sinh viên nhìn nhận rõ ràng phong cách học tập của mình. Mặt khác, phong cách học tập lại là cơ sở của dạy học phân hóa. Dạy học phân

hóa dựa vào phong cách học tập sẽ giúp khai thác tối đa ưu thế của mỗi sinh viên, từ đó tác động tích cực đến quá trình học tập và nâng cao kết quả học tập của sinh viên tại khoa tiếng Anh B, Trường Đại học Kinh doanh và Công nghệ Hà Nội./.

Tài liệu tham khảo

1. Ban Chấp hành Trung ương. *Về đổi mới căn bản, toàn diện giáo dục và đào tạo*. Nghị quyết số 29-NQ/TW ngày 4/11/2013
2. Coffield, F., Moseley, D., Hall, E., & Ecclestone, K. (2004). *Should we be using learning styles? What research has to say to practice*.
3. Clare, A., & Wilson, J. J. (2016). *Speakout: Pre-intermediate Students' Book*. Pearson Education Limited.
4. Fleming, N. D. (1995). *I'm different; not dumb. Modes of presentation (VARK) in the tertiary classroom*. HERDSA Vol.18.
5. Lavania, M., & Nor, F. B. M. (2020). *Barriers in Differentiated Instruction: A Systematic Review of the Literature*. Journal of Critical Reviews.
6. Lê Thị Thu Hương (2016). *Phát triển năng lực dạy học phân hóa – Nội dung quan trọng trong đào tạo giáo viên đáp ứng yêu cầu đổi mới giáo dục*. Tạp chí giáo dục - số 377.
7. Tomlinson, C. (2004). *How to differentiate instruction in mixed-ability classrooms (2nd ed.)*. Alexandria, VA: ASCD.
8. Tomlinson, C. (1999). *The differentiated classroom: Responding to the needs of all learners*. Alexandria, VA: ASCD.
9. Thủ tướng chính phủ. *Nghị quyết số 14/2005/NQ-CP, ngày 02 tháng 11 năm 2005 về đổi mới cơ bản và toàn diện giáo dục đại học Việt Nam giai đoạn 2006–2020*.
10. Yavuz, A. C. (2020). *The Effects of Differentiated Instruction on Turkish Students' L2 Achievement, and Student and Teacher Perceptions*. Eurasian Journal of Applied Linguistics.